

10. 7. 2014

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K právnímu režimu obvyklého vybavení rodinné domácnosti

Občanský zákoník přichází nejen s novým pojetím majetkového práva manželského jako zvláštního celku, ale mění rovněž přístup k samotnému obsahu společného jmění manželů. Ponecháme-li stranou jiné složky společného jmění manželů, přechodné ustanovení § 3038 občanského zákoníku přináší na první pohled velmi zásadní novinku a to, že kde dni 1. 1. 2014 věci náležející k obvyklému vybavení rodinné domácnosti přestávají být součástí společného jmění manželů.

Přestože je toto ustanovení formálně řazeno mezi ustanovení přechodná a závěrečná, tedy upravující zejména účinnost a použití nové právní úpravy ve vztahu k některým právním institutům, jedná se svojí povahou o ustanovení hmotněprávní, neboť modifikuje obsah společného jmění manželů oproti jeho dřívějšímu pojetí, kdy tyto věci byly jeho součástí.

K důvodům vynětí obvyklého vybavení rodinné domácnosti důvodová zpráva mlčí a není tak známo, co zákonodárce k přijetí této úpravy vedlo.

Podle ustanovení § 698 odst. 1 občanského zákoníku **tvorí obvyklé vybavení rodinné domácnosti soubor movitých věcí, které slouží běžně nezbytným životním potřebám rodiny a jejích členů**; přitom není rozhodné, zda jednotlivé věci náleží oběma manželům nebo jen jednomu z nich. Dříve platný občanský zákoník obvyklé vybavení společné domácnosti nijak nedefinoval a jeho vymezení tak bylo ponecháno judikatuře. Obvyklé vybavení domácnosti je přitom judikaturou pojímáno širěji, než věci nezbytné k uspokojování hmotných potřeb rodiny ve smyslu § 322 o.s.ř., které nepodléhají výkonu rozhodnutí. Nejvyšší soud ČR v tomto směru zastává názor, že skutečnost, že jde o věci, které tvoří typické vybavení domácnosti (např. televizor, přehrávací aparatura, sedací souprava apod.), ještě neznamená, že jde o věci nezbytně potřebné ve smyslu § 322 o.s.ř. Základním kritériem je tedy potřebnost takových věcí a zda tyto potřeby lze uspokojit i jinak.[1]

Jak bylo již uvedeno výše, otázkou zůstává smysl přijetí tohoto ustanovení a jeho praktické využití, zejména s ohledem na hospodaření manželů a na zúžení a vypořádání společného jmění manželů. Názory odborné právní veřejnosti se přitom v tomto směru různí.

Převažujícím názorem se zdá být ten výklad, že se jedná o novou **speciální formu spoluvlastnictví, odlišnou od společného jmění manželů**, jak vyplývá mimo jiné z odlišného systematického zařazení tohoto institutu od ustanovení upravujících společné jmění (která v § 708 a násl. občanského zákoníku neobsahují žádnou zvláštní úpravu speciální formy spoluvlastnictví ve vztahu k

společnému jmění). Na základě § 698 a § 699 ve spojení s § 3038 občanského zákoníku je podle tohoto názoru třeba majetkové hodnoty spadající pod pojem obvyklého vybavení rodinné domácnosti (bez ohledu na to, který z manželů je jejich výlučným vlastníkem nebo zda jsou manželé jejich spoluvlastníky) posuzovat tak, že nespádají do společného jmění manželů.[2] Ve vztahu ke sporům o zúžení společného jmění by pak tento názor ve svém důsledku znamenal, že nelze zúžit společné jmění manželů až na věci tvořící obvyklé vybavení společné domácnosti, jak tomu bylo doposud, ale v souladu s § 724 občanského zákoníku lze buď vymezit jiný rozsah zúžení společného jmění, nebo společné jmění zcela zrušit.

Další možný výklad je ten, že ustanovení § 3038 je legislativní chybou, a proto se předmětné ustanovení v praxi neaplikuje a **věci tvořící obvyklé vybavené rodinné domácnosti tudíž budou i nadále součástí společného jmění manželů.**[3] Tento názor vychází zejména z historického, teleologického a logického výkladu § 698 občanského zákoníku. Ustanovení § 698 odst. 2 občanského zákoníku totiž uvádí, že k nakládání s věcí, která je součástí obvyklého vybavení rodinné domácnosti, potřebuje manžel souhlasu druhého manžela, stejně jako je tomu u nakládání s jinými věcmi tvořícími společné jmění manželů. Což neplatí pouze u věcí tvořících obvyklé vybavení rodinné domácnosti, které jsou zanedbatelné hodnoty. V opačném případě se manžel, který s takovým nakládáním nesouhlasil, může dovolat relativní neplatnosti takového úkonu. Podle tohoto názoru neměl zákonodárce v úmyslu vytvářet novou specifickou formu jakéhosi spoluvlastnictví manželů, neboť by to v praxi nemělo žádný přínos a naopak by takové pojetí působilo pouze problémy, a to ať už se jedná o zúžení nebo vypořádání společného jmění manželů.

Oba výše uvedené názory mají jistě své ratio a lze si představit jejich obhajitelnost v praxi. Z logiky věci se mi nicméně jako přijatelnější jeví zachování dosavadního konzervativního pojetí, tedy že věci tvořící obvyklé vybavení rodinné domácnosti budou i nadále součástí společného jmění manželů. Pokud by byl obecně přijat názor opačný, došlo by tím sice k usnadnění práce rozvodových soudců, neboť by tyto věci nebyly předmětem vypořádání společného jmění manželů, nicméně by pro jejich případné vypořádání musela být podána separátní žaloba na vypořádání tohoto zvláštního spoluvlastnictví. Nastíněným postupem by pak došlo nejen ke zbytečným komplikacím, ale též k vynaložení dalších nákladů řízení a ve svém důsledku i k nežádoucímu nárůstu soudní agendy. Na jakém výkladu se však ustálí judikatura či zda dojde k novelizaci citovaných ustanovení, se lze jen dohadovat a nezbyvá než čekat: „*Spravedlnost je vlak, který má, bohužel, vždycky zpoždění.*“[4]

JUDr. Monika Hrmová,
advokátka

[TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Trojanova 12
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 918 490
Fax: +420 224 920 468
e-mail: ak@iustitia.cz

-
- [1] Viz např. usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 2. 2004, sp.zn. 20 Cdo 180/2003.
[2] Viz např. JUDr. Jiří Grygar Ph.D., soudce Okresního soudu Praha-východ.
[3] Viz např. Mgr. Michal Králík, Ph.D., soudce Nejvyššího soudu ČR.
[4] Marina Ivanovna Cvětajevová, ruská spisovatelka a básnířka, 1892 - 1941.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)